מדריך למורה – מרכזי למידה עם קוביות

איך מפעילים תחנות עבודה עצמאיות בעזרת קוביה ולוח משימות של 6 שורות × 3 רמות: הכנה, מבנה שיעור, סבבים, תפקידים, ניהול, התאמות והערכה.

למה זה עובד?

- רגע של סקרנות – השנייה שלפני שהקוביה נוחתת מעוררת ציפייה – והקשב מתחדד.
- לומדים עם הידיים – זריקה, קיפול והזזה מחברים את הגוף ללמידה ומעגנים מושגים מופשטים.
- כל אחד/ת ברמה שלו/ה – שלוש עמודות = שלוש רמות. בוחרים עמודה בלי לסמן אף אחד/ת.
- המורה מתפנה – הקבוצות עובדות לבד, ואתם עובדים עם קבוצה קטנה.

הכנה מראש

חומר	כמות	הערה
קוביות (פלסטיק או נייר מקופל)	1 לכל קבוצה	קוביית הנייר להדפסה – בכל עמוד לוח
לוח משימות מודפס	1 לכל תחנה	מומלץ למנן או להכניס לשמרדף
דף תרגול / מחברת	1 לכל תלמיד/ה	דף התרגול של הלוח – PDF או Word
טקסט קצר	1 לתחנות קריאה	בכל לוח יש טקסט מוכן
כרטיסי תפקידים	סט לכל קבוצה	במדריך זה
כרטיסי יציאה	1 לכל תלמיד/ה	במדריך זה

מבנה שיעור (45 דקות)

שלב	זמן	מה קורה
פתיחה והדגמה	5 דק'	מציגים לוח, מגלגלים יחד על הלוח החכם, מסבירים תפקידים וכללים.
סבב 1	10 דק'	כל קבוצה בתחנה שלה. המורה עם קבוצה קטנה.
מעבר	2 דק'	אות מוסכם, מסדרים, עוברים תחנה.
סבב 2	10 דק'	עובדים בתחנה החדשה.
מעבר	2 דק'	—
סבב 3	10 דק'	עובדים בתחנה השלישית.
סיכום	6 דק'	שיתוף קצר + כרטיס יציאה.

🔁 תוכנית סבבים – 4 קבוצות × 4 תחנות

- 🧩 תחנה 1 – לשון (למשל: חלקי הדיבר)
- 🎙️ תחנה 2 – קריאה (שטף ודיוק)
- 📖 תחנה 3 – כתיבה (סיפור בקוביות)
- 👓 תחנה 4 – עם המורה (קבוצה קטנה)

	סבב 1	סבב 2	סבב 3	סבב 4
קבוצה א'	1	2	3	4
קבוצה ב'	2	3	4	1
קבוצה ג'	3	4	1	2
קבוצה ד'	4	1	2	3

בשיעור בודד: 3 סבבים, והתחנה הרביעית בשיעור הבא. בשיעור כפול: 4 סבבים של 15 דקות.

👥 תפקידים בקבוצה

	תפקיד	מה עושים
🎲	מגלגל/ת	זורק/ת את הקוביה ואומר/ת בקול את המספר.
📖	קורא/ת	מקריא/ה את המשימה מהלוח לכל הקבוצה.
✍️	כותב/ת	רושם/ת את התשובה של הקבוצה.
☑️	בודק/ת	מוודא/ת שכולם הבינו ושהמשימה הושלמה.

🔁 מחליפים תפקיד אחרי כל גלגול.

📋 כללי התחנה וניהול

- גלגול אחד בכל תור. אחרי כל גלגול – מחליפים תפקידים.
- יצאה משימה שכבר עשיתם? מגלגלים שוב, או עושים את המשימה בעמודה הבאה.
- מדברים ב"קול של תחנה" – רק הקבוצה שומעת.
- סיימתם מוקדם? אתגר: עברו לעמודה של הרמה הבאה.
- צריכים עזרה? "3 לפני מורה": הלוח, חבר/ה, הקבוצה – ורק אז המורה.
- אות שקט מוסכם (יד מורמת / צלצול) – עוצרים ומקשיבים.

🪜 דיפרנציאציה

- עמודה 🟩 – משימות מזהות וקצרות; עמודה 🟨 – יישום; עמודה 🟥 – יצירה וחשיבה מסדר גבוה.
- אפשר לתת לכל תלמיד/ה "צבע" אישי, או לתת לקבוצה לבחור עמודה בכל גלגול.

- "גלגול זהב": פעם אחת בסבב מותר לבחור את המשימה בלי לגלגל.
- בתחנה עם המורה: עבודה ממוקדת עם תלמידים שזקוקים לחיזוק או להעמקה.

מפת התאמות והנגשות

שכבה	כל הכיתה	חנ"מ	עולים
יסודי	משחקים קצרים, כפתורים גדולים, עוגני אימוג'י, "נסו בעצמכם" בידיים	כפתור הקראה בכל משימה; עמודה בלבד; עד 2–3 אפשרויות בחירה; בלי שעון	מילון חזותי (אימוג'י + מילה) שנפתח בהקשה; מילים יומיומיות
חט"ב	מיונים לפי קטגוריות, כללי לשון, משחקי מרוץ	רמז מדורג אחרי 2 ניסיונות (מכוון, לא נותן תשובה); עיצוב וצבעים קבועים; בלי שעון	בנק מילים מסודר לפי תפקיד; משפטים קצרים ותחביר פשוט
תיכון	חשיבה מסדר גבוה, הסקה, עמדה ונימוק, כתיבה מורכבת	חלוקה למקטעים: משימה קצרה פותחת את הבאה; בלי שעון	מילון בהקשה למילים קשות עם הסבר פשוט ומילים נרדפות

רובריקה להערכה

קריטריון	מתפתח/ת	מיומן/ת	מצטיין/ת
השלמת משימות	השלמתי משימה אחת בעזרה	השלמתי את רוב המשימות	השלמתי את כל המשימות וגם אתגר
איכות התשובה	תשובה חלקית	תשובה נכונה ומלאה	תשובה מנומקת עם דוגמה
עבודת צוות	השתתפתי כשביקשו ממני	מילאתי את התפקיד שלי	עזרתי לאחרים ושמרתי על הכללים
שימוש במושגים	השתמשתי במושג אחד	השתמשתי במושגים נכון	הסברתי מושג לחבר/ה

דף תצפית מורה

שם	תחנה	מה ראיתי	צעד הבא

✂️ כרטיסי תפקידים לגזירה

	תפקיד	מה עושים
🎲	מגלגל/ת	זורק/ת את הקוביה ואומר/ת בקול את המספר.
📖	קורא/ת	מקריא/ה את המשימה מהלוח לכל הקבוצה.
✍️	כותב/ת	רושם/ת את התשובה של הקבוצה.
☑️	בודק/ת	מוודא/ת שכולם הבינו ושהמשימה הושלמה.
🎲	מגלגל/ת	זורק/ת את הקוביה ואומר/ת בקול את המספר.
📖	קורא/ת	מקריא/ה את המשימה מהלוח לכל הקבוצה.
✍️	כותב/ת	רושם/ת את התשובה של הקבוצה.
☑️	בודק/ת	מוודא/ת שכולם הבינו ושהמשימה הושלמה.

🎟️ כרטיסי יציאה לגזירה

✂️

🎟️ כרטיס יציאה

משימה אחת שעשיתי היום בקוביה: ___

✂️

🎟️ כרטיס יציאה

משהו חדש שלמדתי בתחנה: ___

✂️

🎟️ כרטיס יציאה

משימה שהייתה לי קשה – ולמה: ___

כרטיס יציאה

איזה תפקיד מילאתי בקבוצה, ואיך היה לי?

כרטיס יציאה

אם הייתי כותב/ת משימה ללוח – היא הייתה: ___

כרטיס יציאה

איך הרגשתי היום בתחנות? 😀 🙂 😐 ולמה?